

Nadals a la memòria

Salvador Escamilla

REVISADO

Por Pere Mas fecha 19:02 , 27/02/2014

*Col·lecció
Joaquim Escamilla*

Entrevista amb Joan Manuel Serrat

Era als voltants de finals del mes de gener del 76. Ens trobàvem a l'altra banda dels Pirineus.

Té un bon aspecte, com si hagués descansat (com si ahir no hagués tingut recital, ni avui tampoc); això tranquil·litza.

Està content de retrobar-se amb la família i els amics que venen a veure'l, i això sempre és important per a ell. Els seus pares li han portat al seu fill, Queco, que no sap el que passa.

Fa poc ha marxat Joan Báez, li ha portat roses vermelles (i s'ha emocionat), han quedat que es trobarien a Amèrica.

En Joan Manuel Serrat continua treballant i esperant... esperant que vinguin temps millors... i aires...

Ens trobem a la seva habitació de l'hotel. Les pàgines de la premsa de tot el país es troben allà i pregunta coses d'aquí. Li preguntem:

—A nivell artístic, ¿què prepares per a Europa i Amèrica?

—De moment vaig a Amèrica una temporada, a fer una gira per diversos països. Donaré una sèrie de concerts als Estats Units, concretament a Nova York. El mes de maig tornarem als Estats Units per fer algunes coses a Califòrnia. Els mesos de març, abril i maig, tenim una gira per Mèxic, una gira de tres mesos. Tornarem a Europa per fer una sèrie d'actuacions a França, el juny. Després, altre cop als Estats Units, l'octubre, i octubre i novembre altre cop a Europa. Fins a finals d'any.

—Així que vas primer a Amèrica i després a Europa.

—Ja no és ni això. És quasi com un tramvia d'Amèrica a Europa, i d'Europa a Amèrica.

—Qui recorda ara aquells temps dels teus primers viatges a Amèrica!

—Jo els recordo i recordo moltes coses. Recordo la primera vegada que vaig arribar al teu programa amb una guitarra a la mà i les tres-centes pessetes que em vas pagar i que em van ser molt útils. I recordo el primer contracte que em vas oferir per anar a Andorra.

—¿Va ser el teu primer viatge professional a l'estranger?

—Sí i recordo que vaig cobrar vuit mil pessetes per dues actuacions. Us trobàveu tu, Joan Ramon Bonet i Marisín, tot un grup de gent.

—I Guillermina Motta, crec.

—No, ella no hi va anar aquella vegada. Era l'època en què anàvem a una sala de festes que ara no recordo com es diu.

—Ja..., aquella on anava la gent d'«Andorra de nit» i «Andorra de matinada».

—Vam conèixer una gent estupenda.

—Després de cada etapa de temps i circumstàncies de tot tipus, has sofert un canvi molt notable, una transformació. ¿Et trobes ara en ple canvi?

—Crec que mai no he estat una persona de canvis i transformacions brutals. Sóc un home que s'ha hagut de promocionar sol i que, encara que vaig tenir accés a la Universitat, això

em va servir més per a aprendre agronomia i biologia, que per a aprendre literatura, música, política, informació o per a buscar una forma d'entessa amb el país al qual pertanyo o amb la societat en què em trobo situat. Quan vaig començar a cantar tenia uns vint anys, va ser realment quan vaig entrar en un món de gent preocupada, inquieta, que buscava unes noves formes d'expressió en la cançó, i al mateix temps una forma molt important de comunicació amb el seu país. Jo he estat, potser, un producte del contacte amb aquesta gent que he conegut i que m'ha ensenyat el que passa i com s'han de fer les coses. Aleshores vaig començar a aprendre veritablement. Mai no hi ha hagut transformacions brutals, sempre una necessitat de ser coherent amb mi mateix. Que moltes vegades no ha significat coherència amb el que m'envoltava, però ser coherent amb mi mateix m'ajudava cada vegada més a ser coherent amb el meu entorn.

—Quan et vas allunyar de la teva gent i el teu lloc, ¿ho veus d'una manera diferent i això et fa canviar?

—Solament hi ha una perspectiva diferent. Més que produir-se un canvi en mi o en la

gent, el que passa és que entres en contacte amb una sèrie de persones d'altres països, amb els mateixos problemes o problemes en aparença diferents, però amb la mateixa base, i això fa que realment aprenguis moltes coses. La comunicació és fonamental. Les oportunitats que dona la meua feina, de viatjar, de conèixer gent, països, dificultats, m'han fet cada cop més coherent.

—Joan Manuel, tens les maletes preparades per marxar. A on vas?

—Sóc un viatger crònic. Me'n vaig a París, després a Frankfurt, i a Amèrica.

—Llegeixes la premsa i estàs al dia del que passa. ¿Què et semblen els recitals de Raimon i Llach a Barcelona i de Raimon a Madrid? Per cert, m'han dit que et faci una forta abraçada.

—Penso que han estat molt importants. El de Raimon va ser un acte totalment solidari, que en uns moments fonamentalíssims va aglutinar molta gent i que demostrà que el camí es fa buscant gent. I així s'ha vist ampliat en el de Llach, on hi hagué més de vint-i-quatre mil persones, és molt significatiu de cara a moltes coses. Això, per un costat; per l'altre, el fet que una persona pugui exercir

la seva professió lliurement, sense traves, o amb les mínimes possibles, és reconfortant.

—Joan Manuel, algú va dir que un home i la seva obra són dues coses diferents i que cal separar-les. Ho creus així?

—No, no, en absolut. Penso que una obra i l'home són el mateix. No hi ha un artista i un home, hi ha un home que té una professió determinada, una professió meravellosa que és la possibilitat de fer música i cantar-la i comunicar-se amb els altres. El que passa és que moltes vegades és el món exterior el que fa aparèixer totes dues coses dividides. Però penso que són absolutament coherents.

—La teva obra és indiscutible, encara que es discuteixen, a vegades, com totes les obres. El món, com el vent, espera que bufin nous vents, i millors. «Com el vent que és mou» és una frase que recordo d'una de les seves cançons dels primers temps, «Com ho fa el vent».

—Deies en la cançó: «Vull ser com el vent, que es mou i és lliure entre la gent». ¿Ho has aconseguit?

—M'agradaria dir abans una altra cosa. Jo espero que bufin millors vents, faig les coses perquè això succeeixi. Penso que l'única pos-

sibilitat que bufin millors vents és que tots fem el possible per aconseguir-ho, ningú no ens donarà res, perquè tot ho hem d'aconseguir per nosaltres mateixos.

—Esperem que sigui com dius. Bon viatge i bona sort.

—La mateixa sort que em desitjo jo cada matí, perquè em fa falta, us la desitjo a vosaltres, ja que també us fa falta.

Ara li pregunto a Joan Manuel.

—¿Com estàs, com et va l'enyorança i com et va el camí de cada dia?

—Bé, jo esperant, com està esperant qualsevol home del meu país que els esdeveniments que la premsa, sobretot la premsa, demana i els responsables del govern estan pregonant, esperant que es produeixi d'una forma concreta, amb dates, que els primers resultats es comencin a veure, que no es quedin tan sols en un full de paper, que indubtablement tenen una gran vàlua perquè representen la vàlua d'uns homes que estan demanant per la seva boca i la seva ploma tot el que un poble vol, però que realment es concreti, perquè això no pot quedar tan sols en una publicació o amb el que es comenta. Penso que mentre no s'hagi obtingut tot el que la gent està

demanant, no cal dir-ho. Aquesta és la meva esperança i aquest és el meu esperar.

—I la teva enyorança?

—Un esperar (somriu)..., una espera que és comuna a tots. L'enyorança és un sentiment que tothom porta a dintre i que, en situacions com aquesta, hi ha dies que es manifesta més i que et deixen penjat, però desgraciadament les coses que passen són molt més importants que l'enyorança que un pugui tenir; no et deixa massa temps per poder-te adormir en els seus braços... Penso que estem en una època en què no hi ha res per enyorar, sinó que cal ser conscients de tot el que està passant i procurar tenir les idees al més clares possible per evitar qualsevol cosa desagradable.

—Com estàs de memòria? Parlaves de la memòria fa una estona...

—Bé, molt bé. Afortunadament, és una cosa que sempre he tingut bé, i la tinc bona per recordar-me de la gent, del que han dit, del que han fet, del que han dit que faran, per no deixar-me enredar amb massa facilitat, davant una aparent democràcia que no resol en absolut els problemes del poble i que sols es limita a ser una cosa pseudo-parlamentària.

—A propòsit de la memòria i d'enredar els embolics... ¿Has llegit la premsa de tots aquests dies? I què en penses? Si haguessis d'escollir algun diari o revista que, dintre del que cap, estigui més en la línia de la millor informació, segons el teu criteri, ¿quin seria?

—Penso que no es tracta d'escollir algun diari o informació... En aquests moments hi ha una lluita de molta gent que s'està manifestant públicament amb molt valor i dient les coses, complint amb la seva missió de periodistes que és la d'informar el poble i això és portat a cap a per tota una sèrie de publicacions, s'està produint a nivell individual, i si n'hagués d'escollir una, escolliria «*Por favor*»...

—I ara, si et plau, ¿què penses dels partits, que cada dia són més, i de les forces polítiques de Catalunya que fan ja declaracions als diaris i mostren els seus programes?

—Jo no crec que els partits siguin cada dia més nombrosos... Crec que les idees són les mateixes ara que abans, fa molts anys; el que passa és que ara hi ha molta gent que intentarà apropar-se a un bon arbre i posar-se la bandera moderada, amb la qual es trobi de

gust, per portar-la per casa, i que doni una certa aparença en dir «jo no estava amb aquells» i coses per l'estil. Això s'està produint cada dia. Recordo perfectament alguns diaris que publiquen molt sovint les declaracions de tal o tal altre personatge dient unes coses que no tenen res a veure. Sobretot amb el problema català. He llegit unes declaracions d'amor a Catalunya i al seu poble i a la seva gran figura i a la seva gran importància històrica d'una comunitat espa... (es corregeix) ibèrica, oi? De personatges que fa escassament sis anys estaven realment donant cops de peus a Catalunya... Això, tornem a allò de la memòria... Que ningú no es deixi enganyar en absolut, que pensi, que recordi perfectament qui era qui, i no sé, en aquests moments potser em torna a la memòria un acudit de Perich que vaig llegir l'altre dia...

—El volem saber...

—El coneixeu perfectament. Ha estat publicat a Espanya. Un que deia: «...Doncs deuen ser els mateixos gossos amb diferents collars». I havia un que li deia: «¿I qui t'ha dit que han canviat els collars?».

REVISADO